

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

Art. II. An reprobatio prævisionem demiritorum antecedit, vel illam
supponat, seu ab ea ut à causa motiva dependeat?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

ras nature sic ordinatae, & ex alia ostendatur A
efficacia divini auxilii.

Adde cum D. Thoma, quæst. præcedenti art.

16. quod quavis ad particularem provisorum

perpetuam excludere malum & defectum ab iis

perpetuam gerit curam, secus tamen ad proviso-

rum universalem; cum enim hic respiciat bo-

rum commune quod potest impediri, diminui,

aut retardari per bona particularium, fit inde ut

permittere debeat malum aliquod & defectum

permittere in particularibus, propter bonum totius. Cum

in particularibus, propter bonum totius. Cum

in particularibus, propter bonum totius. Cum

in particularibus, propter bonum totius. Cum

in particularibus, propter bonum totius. Cum

in particularibus, propter bonum totius. Cum

in particularibus, propter bonum totius. Cum

in particularibus, propter bonum totius. Cum

in particularibus, propter bonum totius. Cum

in particularibus, propter bonum totius. Cum

in particularibus, propter bonum totius. Cum

in particularibus, propter bonum totius. Cum

in particularibus, propter bonum totius. Cum

in particularibus, propter bonum totius. Cum

in particularibus, propter bonum totius. Cum

in particularibus, propter bonum totius. Cum

in particularibus, propter bonum totius. Cum

in particularibus, propter bonum totius. Cum

in particularibus, propter bonum totius. Cum

in particularibus, propter bonum totius. Cum

in particularibus, propter bonum totius. Cum

in particularibus, propter bonum totius. Cum

in particularibus, propter bonum totius. Cum

in particularibus, propter bonum totius. Cum

in particularibus, propter bonum totius. Cum

in particularibus, propter bonum totius. Cum

in particularibus, propter bonum totius. Cum

in particularibus, propter bonum totius. Cum

in particularibus, propter bonum totius. Cum

in particularibus, propter bonum totius. Cum

in particularibus, propter bonum totius. Cum

in particularibus, propter bonum totius. Cum

in particularibus, propter bonum totius. Cum

in particularibus, propter bonum totius. Cum

in particularibus, propter bonum totius. Cum

in particularibus, propter bonum totius. Cum

non sancta, id est peccatrice. Similiter quando
D. Thomas hic art. 3. ad 1. ait: *In quantum igitur
Deus quibusdam non vult hoc bonum quod est vita æ-
terna, dicitur eos habere odio, vel reprobare.* *Ly non
vult, non est accipiendum negative, pro negatio-
ne volitionis, sed positive, pro actu volitionis.*

Ex dictis inferes, reprobationem sic rectè à 23
Cajetano definiri hic art. 3. *Reprobatio est præscien-
tia, seu providentia de his qui ab æterna vita exclu-
duntur, cum voluntate permittendi culpam, & infe-
rendi damnationis pœnam.* Quam definitionem eli-
cuit ex verbis S. Thomæ in eodem articulo di-
centis, quod *Reprobatio non nominat præscientiam
tantum, sed etiam voluntatem permittendi aliquem
cadere in culpam, & inferendi damnationis pœnam.*

ARTICULUS II.

*An reprobatio provisionem demeritorum ante-
cedat, vel illam supponat. seu ab ea ut à
causa motiva dependeat?*

§. I.

*Quibusdam præmissis referuntur sententia, & pri-
ma conclusio statuitur.*

Notandum primò ex D. Thoma in 1. ad An- 22
nibal. dist. 41. quæst. unicâ art. 3. in repro-
batione duas includi voluntates, seu volitiones.
Una est voluntas denegandi gloriam ut rem in-
debitam, & ad quam nullum jus habent homi-
nes, etiam ad illam ordinati per voluntatem Dei
antecedentem, & providentiam generalem or-
dinis supernaturalis; maxime quia illud amife-
runt per peccatum primi parentis. Altera verò
est voluntas puniendi, & infligendi pœnam æ-
ternam damni & sensûs, propter peccata com-
missa. Prima vocatur à D. Thoma citato, *volun-
tas de contradictorio, secundum quam vult aliquem
non salvare.* Altera, *voluntas de contrario, secundum
quam vult aliquem damnare.* Aliter eam appellare
solent Recentiores Theologi: primam enim
vocat, *reprobationem negativam*, non quod illa
in sola negatione prædestinationis consistat, ut
existimant aliqui, quos supra impugnavimus;
sed quia ad carentiam gloriæ, ut est pura nega-
tio beneficii impediti, terminatur. Alteram, *re-
probationem positivam* appellant, quia positive
respicit pœnam damni & sensûs, quam reprobus
ob peccata commissa promeretur.

Notandum secundo: Reprobationem negati- 23
vam in hoc à positiva differre, quod hæc habet
non solum terminum à quo, nempe exclusionem
à gloria, sed etiam terminum ad quem, scilicet
pœnam, sive damni, sive sensûs: Illa verò solum
habet terminum à quo, nempe exclusionem à
gloria, ut beneficio indebito, non verò termi-
num ad quem, quia ex vi exclusionis ut sic præ-
cisè, & ut habet rationem puræ negationis, non
intelligitur reprobus esse damnandus, aut ulli
pœnæ, sive damni, sive sensûs deputandus.

Notandum tercio: Hic solum nos agere de 24
præscientia demeritorum personalium, seu pec-
catorum actualium quæ à reprobis committun-
tur: utrum verò pravissimo peccati originalis, sit
causa motiva reprobationis, articulo sequenti
discutiemus.

His præsuppositis, misso errore Calvinæ, alio-
rumque Hæreticorum hujus temporis, asseren-

tium Deum ante omnem prævisionem operum decrevisse aliquos non solum excludere à gloria, sed etiam æternâ penâ punire, ac in eum finem illos impellere ad peccandum, & ad omnia flagitiorum genera perpetranda: qui error damnatur à Tridentino sess. 6. can. 12. ubi definitur nullâ à Deo prædestinari ad malû, sed ad bonû.

25 Prima sententia inter Catholicos asserit, utramque reprobationem, tam positivam, quàm negativam, supponere præscientiam peccatorum, & ab ea tanquam à causâ motiva & meritoria dependere Ita, docent omnes Authores negantes efficacem electionem prædestinatorum ad gloriam ante prævisa merita, quos disp. 2. retulimus: præcipuè Catharinus, qui in oppositam sententiam debaccharur, illam duram, impiam, & crudelem appellans; secutus in hoc Faultum Regiussem, Semipelagianorum coriphæum, qui in libris de gratia & libero arbitrio, ac ter etiam in eam invehitur, & *gentilitio superstitiosis impietatem*, appellat. Hanc etiam docuit Magister Soto ad cap. 9. Epist. ad Romanos, quamvis postea in fine libri quarti sententiarum, loquens de opposita sententia, dicat: *Nescio si calamum iterum questioni ad moverem, an mentem mutarem, ut in hanc sententiam irem.*

26 Secunda ergo opinio distinguit inter reprobationem positivam & negativam, & inter voluntatem excludendi à gloria ut beneficio indebitum, & infligendi penam damni & sensûs, & primâ docet supponere præscientiam demeritorû, in illa fundari; non tamen secundâ, sed hanc ex puro divinæ voluntatis beneplacito ortû ducere. Ita communiter docent Thomistæ, quos referunt & sequuntur Salmanticenses tract. 6. disp. 8. dubio 1. & Joannes à S. Thoma disp. 10. art. 1. cum quibus

27 Dico, ante prævisionem omnis demeriti personalis, voluit Deus aliquibus denegare gloriam, seu illâ gloriam ut indebito beneficio excludere.

Probari potest, in primis hæc conclusio ex illis verbis Pauli ad Roman. 9. *Cum nondum nati fuissent, aut aliquid boni vel mali fecissent, non ex operibus, sed ex vocante dictum est: Iacob dilexi, Esau autem odio habui.* Sed quia hoc celebre Apostoli testimonium disp. 2. fusè expendimus, omnesque Adversariorum evasiones ibidem confutavimus: hic solum cum D. Thoma ibidem lect. 2. annotandum est, Apostolum in his duobus filiis, ex iisdem parentibus, ex eodem concubitu, & eodem tempore natis, aptissimum apposuisse exemplum: Primò ad excludendum Judæorum errorem, confidentium de meritis patrûm. Secundò ad rejiciendum errorem Astrologorum, qui diversitatem eorum quæ hominibus accidunt, nativitati attribunt, & diversitati constellationum sub qua nati sunt. Tertiò ad retundendum errorem Pelagianorum, dicentium secundum merita præcedentia gratiam dari. Quarto ad explodendû errorem Origenis, qui posuit quòd animæ hominû simul cû Angelis creatæ sunt, & quòd pro meritis eorû quæ ibi egerunt, diversitate vitæ fortiuntur: secundum quem non potest verificari illud Apostoli, *Cum nondum aliquid boni aut mali egissent.*

28 Addit S. Doctor in fine hujus lætionis: *Sicut autem delectio de qua hic loquitur, pertinet ad æternam Dei prædestinationem, ita odium de quo hic loquitur, pertinet ad reprobationem, quâ Deus reprobat peccatores, nec est dicendum quòd ista reprobatio sit temporalis.* Per quod excluditur responsio quo-

andam Recentiorum, asserentium hæc verba Prophetæ: *Iacob dilexi, Esau autem odio habui,* non intelligi de dilectione pertinente ad æternam prædestinationem, nec de odio ad reprobationem æternam spectante: quia probabilissimum putant, Esau non fuisse reprobatum à regno cælorum, sed solum à temporalihæreditate repulsum: juxta illud Malach. 1. *Posui montes eius in solitudinem, & hereditatem ejus in dracones deserti.*

Sed hi authores ad temporalia solum respiciunt, & corticè litteræ solum attendunt, nec advertunt Apostolû hæc verba Prophetæ, ad mysticam & spirituale sensum elevasse, eaque allumpliè ad probandû Deum absque ullius injuria, quòdam secundum propositû elegisse ad gloriam, & aliis tantû beneficium voluisse negare, ante prævisa illorû merita vel demerita: quam sententiâ se prosequitur Augustinus Epist. 105. & quæst. 2. ad Simplician. ac alibi sæpe. Unde an Esau fuerit reprobatus à vita æterna vel solum à temporalihæreditate repulsum, nihil refert ad propositum, cum in hoc non consistat vis apostolici discursûs, sed Apostolus hic Iacob & Esau, in typum & figuram omnium electorû & reproborû assumat.

Addo quòd, idem Apostolus ad Hebræos 12. Esau inter peccatores & impenitentes numerat: quod non leve argumentum est, ipsum non solum à temporali hæreditate, sed etiam à cælesti regno fuisse exclusum ac reprobatum. Ne quis, inquit, fornicator, aut prophanus, ut Esau, qui propter unam escam vendidit primitivam suam: scitote enim quoniam & postea cupiens hereditare benedictionem, reprobatus est; non enim invenit penitentiam locum, quamquam cum lacrymis inquisisset eam. Scio aliquos hoc interpretari cum Theophilacto & Cæterano, de penitentia apud Isaac patrem sumam, & de reprobatione ab ejus benedictione, sed D. Chrysostomus homil. 31. ad Hebr. & D. Thomas super cap. 12. ejusdem Epistolæ alique SS. Patres communiter, Esau non veram penitentiam erga Deum habuisse existimant.

Probatu secundo conclusio cælestri testimonio D. Thomæ, desumpto ex loco supra citato ad Annibaldum, ubi hæc scribit. *Voluntati divinæ de salute hominis, duplex voluntas opponi videtur: scilicet voluntas de contradictorio, secundum quam vult aliquem non salvari & voluntas de contrario, secundum quam vult aliquem damnare.* Prima quidem voluntas non requirit aliquam rationem ex parte voluntatis, cum salus gloriæ non sit debita natura humane; non enim requiritur ratio, quare non dem alicui dari non debeo. Sed voluntas damnationis respicit rationem voliti ex parte damnati, cum damnatio de debito reprobatur. Quibus verbis nostram conclusionem, & docuit, & probavit. Deus enim est supremus gloria dominus, nullique homini gloria debetur: Ergo absque ullius injuria, vel crudelitate nota, potest efficaciter decernere, illam quibusdam conferre, & aliis negare, absque eo quòd ex parte hominum meritum vel demeritum propriæ voluntatis supponatur. Patet Consequentia: Tum quia in hoc ratio supremi dominij consistit, posse scilicet facere de se sua quidquid voluerit, & absque alterius injuria. Tum etiam, quia in dando uni, & negando alteri, quod nulli eorum debetur, nulli interrogatur injuria aut injuria. Unde inquit S. Thomas hic art. 5. ad 3. *In his quæ ex gratia dantur, potest aliquis pro libito suo dare cui vult plus vel minus (dummodo nulla subtrahat debitum) absque præjudicio iustitiæ.* Et hoc est quòd dicitur

paterfamilias Matth. 20. cap. Tolle quod tuum est, & vade, an non licet tibi quod volo facere? Denique quia prima gratia nulli hominum est debita, potest Deus decernere, eam aliis dare, & aliis negare, absque injuria & crudelitate nota: Ergo idem etiam potest dici de gloria.

Respondent Adversarii, quòd licet Deus, ut supremus gloriae Dominus, absolute potuisset in se gerere, non tamen ex suppositione elevationis naturae humanae ad ordinem supernaturalem, & voluntatis antecedentis quae vult omnes homines salvos fieri. Tum quia ex vi istius elevationis, & voluntatis, manent homines ordinati ad gloriam, eaque fit illis quodammodo debita: velle autem negare alicui debitum, absque praesupposita culpa, injuriosum est. Tum etiam, quia istae duae voluntates: desiderare omnibus gloriam, & ante praeviam culpam velle efficaciter aliquibus eam negare, videntur repugnantes, & impossibiles.

Sed contra hanc doctrinam & responsionem plures fieri possunt instantiae. In primis enim falsum est, quòd supposita tali elevatione, & voluntate antecedenti, gloria sit hominibus debita. Tum quia ex vi illius voluntatis non debentur homini auxilia efficaciter; alias nulli possent, ei voluntate supposita, absque culpa denegari: Ergo ex vi illius, actualis gloriae debitum debita non est; non enim stat finem deberi, absque debito mediorum, efficaciter ad illum conducendum. Tum etiam, quia si gloria esset debita ex vi hujus voluntatis, praedestinatio non esset specialis providentia intra ordinem gratiae, nec donum perseverantiae finalis esset beneficium speciale, quòd repugnat Tridentino sess. 6. cap. 13. & D. Thomae 1. 2. quaest. 114. art. 9.

Secundo, Dato quòd ex vi illius elevationis & voluntatis antecedentis, debita esset gloria aliquibus hominibus vagè & in communi, non esset tamen debita istis aut illis in particulari: Ergo dato quòd illa elevatione & voluntate supposita, Deus non potuerit in sensu composito velle efficaciter omnes homines a gloria excludere, potuit tamen ante omne demeritum velle efficaciter his aut illis in particulari, gloriam ut beneficium in debitum denegare, etià ante praeviam demerita.

Tertio, Supposita hac elevatione, & voluntate, potest Deus, in sententia Adversariorum, aliquibus gratiam congruam negare, nullis eorum praevius demeritis: Ergo pariter poterit aliquos ante praeviam demerita a gloria excludere. Patet Consequentia: Deus enim non minus est gloriae quam gratiae dominus, nec gloria ex vi hujus voluntatis hominibus magis est debita, quam gratia congrua: Ergo si istam potuit velle efficaciter quibusdam negare, nullis praevius demeritis, illam similiter ante praeviam demerita, absque iniustitia denegare potuit, non obstante naturae humanae elevatione.

Denique id quòd addunt Adversarii in eadem responsione: nempe has duas voluntates, velle scilicet voluntate antecedente salutem omnium hominum, & velle ante praevisionem demeritorum aliquos a gloria excludere, esse repugnantes & impossibiles, falsum est: Tum quia licet haec duae voluntates circa idem objectum versentur, illud tamen (ut infra ostendemus) sub diversis motivis & rationibus attigunt. Tum etiam, quia in omnium sententia, Deus, quantum est de se, voluntate antecedenti sibi complaceat in gratia efficaci, vel congrua, omnibus danda, & tamen

A ante omnem culpam praeviam vult illam quibusdam denegare: Ergo etiam respectu gloriae, ante omnis culpa praevisionem poterit duplicem illam voluntatem.

Quarto principaliter arguitur. Finis prius est intentus quam media, & ex intentione finis agens intellectuale movetur ad electionem mediorum. Ex quo principio supra intulimus, prius Deum eligere praedestinos ad gloriam, quam praedestinet media efficaciter ad illam. Sed finis a Deo intentus in reprobatione, est excludere reprobos a regno caelorum, ad ostensionem suae iustitiae in illis, & suae misericordiae in praedestinatibus: Ergo prius nostro modo concipiendi, est voluntas in Deo excludendi aliquos a regno caelorum, quam permittere & praevidere peccata, & consequenter reprobatio negativa non fit ex praesentia peccatorum, sed ex simplici Dei voluntate procedit.

Confirmatur & magis illustratur haec ratio. Sicut connaturalis modus agentis intellectualis, in preparando media consecutiva finis, est incipere ab ipsa intentione finis, & ex illa procedere ad electionem mediorum ad illum conducendum. Ita & in preparando media defectiva a fine, connaturalis modus operandi est incipere a voluntate defectiva a fine, & ex illa progredi ad electionem mediorum conducendum ad deficiendum a fine. Unde sicut Deus praeparans electis gratiam, cum effectu conducendam ad gloriam, debet prius intendere efficaciter gloriam. Ita & praeparans reprobis permissionem peccati, & gratiae efficaciter denegationem, conjungendam cum ultimo effectu reprobationis, scilicet cum exclusione a gloria, debet prius intendere exclusionem a gloria, quam peccati permissionem, & gratiae denegationem; & sic permissio peccati nunquam remittendi, supponit efficacem voluntatem exclusionis a gloria.

Confirmatur amplius: Omnis effectus supponit suam causam: Sed permissio peccati est effectus reprobationis, ut docet D. Thomas hic art. 3. his verbis: *Sicut praedestinatio includit voluntatem conferendi gratiam & gloriam, ita reprobatio includit voluntatem permittendi cadere in culpam*: Ergo illam supponit.

Denique eandem veritatem demonstrant omnia argumenta quibus disp. 2. ostendimus, electionem praedestinatorum ad gloriam, praesentiam meritorum antevertere. Quam sententiam ita certam existimat Bellarminus, ut dicat lib. 2. de gratia & lib. arb. cap. 11. *Illam non quorumvis doctorum opinionem, sed FIDEM ECCLESIAE CATHOLICAE dici debere*. Unde sic possumus arguere. Electio hominum ad gloriam, facta est ante praevisionem operum, ex solo beneplacito divinae voluntatis: Ergo & reprobatio negativa, seu exclusio aliquorum a gloria, ut beneficio indebito. Consequentia patet: Tum quia eodem modo loquitur Apostolus, loco citato, de reprobatione, ac de praedestinatione, quantum ad independentiam a praesentia operum. Tum etiam, quia hoc ipso quòd intelligimus, Deum aliquos ad gloriam eligere, ceteri qui non eliguntur, ab illa manent exclusi, & consequenter reprobandi, saltem reprobatione negativa.

§. II.

Statuitur secunda conclusio.

Dico secundò: Reprobatio, ut dicit voluntatem puniendi & infligendi poenam, non est

ante prævisa peccata, sed ab illorum præscientia ut à causa motiva dependet. Ita D. Thomas loco superius allegato ex 1. sent. ad Annibaldum, ubi ait: *Voluntas damnationis respicit rationem voliti ex parte damna, cum damnatio ex debito inferatur.*

Colligitur etiam hæc veritas ex Concilio Valentiniano 3. cap. 3 ubi sic dicitur: *Fidenter satemur prædestinationem electorum ad vitam, & prædestinationem impiorum ad mortem: in electione tamen salvandorum misericordiam Dei præcedere meritum bonum; in damnatione autem periturorum, meritum malum præcedere iustum Dei iudicium.* Quibus verbis Concilium inter prædestinationem & reprobationem positivam, quam damnationem appellat, hoc discrimen constituit: quod prima, quia est ex Dei misericordia, & gratuita dilectione, antecedit præscientiam meritorum; secunda verò, quia est actus iustitiæ punitivæ, supponit merita mala seu peccata prævisa, Eandem differentiam tradit S. Thomas ad Rom. 9. lect. 2. versùs finem, his verbis: *Differt quantum ad hoc (scilicet reprobatio à prædestinatione) quod prædestinatio importat preparationem meritorum quibus pervenitur ad gloriam, & idè præscientia meritorum non potest esse aliqua ratio prædestinationis, quia merita prævisa cadunt sub prædestinatione. Sed præscientia peccatorum potest esse aliqua ratio reprobationis ex parte pœnae que preparatur reprobatis, in quantum scilicet Deus preponit se puniendum malos, propter peccata quæ à se ipsis habent, non à Deo.*

42 Dices, Concilium Valentinianum, & D. Thomam ibi non loqui de voluntate intentiva pœnae, sed tantum de voluntate executiva illius, quæ demerita prævisa supponit.

Sed contra: Juxta hanc explicationem non potest subsistere discrimen illud quod Concilium & S. Thomas statuunt inter prædestinationem & reprobationem, gloriæ enim exequenda, & voluntatis executivæ illius, datæ aliqua ratio ex parte nostræ, scilicet merita, ut in 2. disp. ostendimus: Ergo ut inter reprobationem & prædestinationem, prædictum discrimen subsistat, hæc testimonia intelligenda sunt de deputazione ad pœnam, secundum voluntatem intentivam, & non solum de ipsa executione, aut voluntate executiva illius.

43 Probatur etiam conclusio ratione. Sicut punire aliquem sine culpa, injustum est: ita & velle eum punire, illumque ad pœnam deputare ante prævisionem culpæ. Ergo cum Deus sit summè iustus, non potest velle punire aliquem, eumque ad pœnam destinare, nisi post prævisionem culpæ.

44 Dices, Corona ut corona, non minùs dependet in executione à meritis, quàm pœna ut pœna à demeritis: At non obstante illà dependentiâ, corona potest priùs intendi, quàm merita prævideantur, ut constat ex dictis disp. 2. Ergo etiam non obstabit dependentiâ pœnæ in executione à demeritis, quin ante illorum prævisionem à Deo eligi vel intendi possit.

Respondet negando paritatem. Ratio disparitatis est primò: quia quòd electio ad gloriam, etiam ut coronam, fiat ante prævisa merita, nulli ex hoc inferitur injuria, bene autem si decretum infligendi pœnam antecederet præscientiam peccati. Secundo, quia corona in ordine intentionis non dependet à meritis, sed causat illa, eo quòd, cum sit bonum, per se, & non occa-

tionatum, possit intendi independentè ab aliter prævisione. Pœna autem, quia bonum occasionatum est, nec exequi, nec intendi potest, nisi occasione culpæ prævisa.

Ex quo sumi potest secunda ratio pro nostra conclusione. Nam pœna, ut pœna, est bonum quoddam occasionatum: Sed bonum occasionatum, cum non ametur nisi occasione mali, illius prævisionem necessariò supponit: Ergo voluntas puniendi & infligendi pœnam, supponit in Deo prævisionem culpæ, & ab illa dependet. Unde Damascenus lib. 2. de fide cap. 29. docet quòd Deus ex se ipso movetur ad miserendum: ad puniendum verò non nisi ex nostra præsupposita culpa. Et Tertullianus lib. 2. contra Marcionem sic ait: *Deus ex se ipso bonus est, ex nobis iustus (intellige iustitiâ vindicativâ) Prior est bonitas Dei, secundum naturam, posterior severitas secundum consuetudinem: illa propria, hæc accommodata: illa educta, hæc adhibita.*

Denique velle punire aliquem, est illum odio habere, non solum negativè, sed etiam positivè: At odium Dei positivum necessariò supponit culpam, juxta illud Sapient. 14. *Odio sum Deo impius, & impietas ejus:* Ergo voluntas puniendi, & infligendi pœnam sensus, culpa prævisionem supponit. Et idem dicendum est de voluntate infligendi pœnam damni, seu carentiam vilionis beatæ, prout habet rationem privationis & pœnæ: hæc enim sub hac ratione, non minùs culpa, saltem originalis, prævisionem supponit, quam voluntas infligendi pœnam sensus. Unde Deus vult reprobus denegare gloriam duplici titulo: indebiti scilicet beneficii, ante prævisionem culpæ, & pœnæ debitæ, post peccatorum prævisionem. Nam sicut quòd aliquid non debeatur alicui, non tollit quominus possit illud demereri; ita & quòd denegetur per modum indebiti beneficii, non tollit quin simul alio titulo, nempe ob demerita, & per modum pœnæ, denegari possit.

§. III.

Calvinismus huic sententiæ insipienter objicitur.

Valentinus Herice tract. 3. disp. 3. in sententiam Thomistarum jam explicatam acriter invehitur, eamque Calviniani erroris fulgine omnibus modis tingere ac denigrare conatur. Nam ibidem cap. 3. dicit, illam defendere nulli Catholicorum debere permitti. Et infra, relatis quatuor conclusionibus, quibus P. Beccanus errorem Calvinistarum, de prædestinatione & reprobatione exponit (& quos idem Herice, Thomistarum sententiam continere dicit) sic tandem concludit. *Ex hoc Lector deprehendet, quam fugienda doctrina Thomistarum (scilicet Alvarez, Bannis, & Zumel, quos cap. 1. citaverat) propriam nimiam consonantiam cum Calvinii erroribus. Sic egregius noster Encomialtes, cui concinit Alacon. Tract. 4. de prædest. disp. 5. cap. 1. num. 1. & 7. & plures alii ejusdem familia: quibus in primis oppono, mirum esse quòd pro hac sententia solos Thomistas referant, illamque non videntur apud Jacobum Granado tract. 6. disp. 2. ubi docet (teste Arriagâ ejusdem Societatis) reprobationem non solum negativam, & sumptam pro voluntate excludendi reprobos à gloria, sed etiam positivam, & prout importat voluntatem infligendi pœnam æternam damni & sensus demeriti prævisa antevertere. Quare si opinio Alvarez, solum reprobationem negativam in beneplacitum*

im divine voluntatis referentis, aliquam A
meretur censuram; à fortiori sententia Grana-
do, Calviniani erroris notam vitare non poterit.

Secundo dico, hoc telum in ipsum Adversa-
rium facile posse retorqueri. Nam etiam Fau-
stus Sempelagianorum Antesignanus, in libris
de gratia & libero arbitrio, ab Hormisda, &
universalis Ecclesia damnatis ut hæreticis, &
Pelagianam doctrinam continentibus (ut fate-
tur ipse Herice tract. 3. disp. 26. cap. 3.) ex-
presse docet prædestinationem & reprobatio-
nem à præscientia meritorum & demeritorum,
ut à causa motiva procedere; & Augustini sen-
tentiam oppositam docentis, gentilitis supersti-
tiosa impietatem appellat. Ex quo prudens Lector
facile deprehendet, quam sit fugienda doctrina
Herice, propter nimiam ejus consonantiam cum
Faufti, & aliorum Sempelagianorum erroribus, ut
ipsius verbis utar.

Quod si respondeat, Faustum in hoc non esse
hæreticum, nec ullam promereri censuram: si-
militer etiam nos dicimus; Calvinum non eras-
se, nec esse reprehensione dignum, ex eo præci-
se quod docuerit reprobationem negativam,
seu voluntatem excludendi reprobos à gloria,
ex mero Dei beneplacito procedere, & ante-
venire præscientiam demeritorum, sed in aliis
quæ huic doctrinæ Catholica immiscuit, vel ex
illa per malam consequentiam deduxit.

Calvinus ergo duo asseruit. Primum est, præ-
destinationem & reprobationem merita & de-
merita antecedere, esseque secundum beneplaci-
tum Dei prædestinantis ac reprobantis. Se-
cundum quod ex hoc intulit, est tolli nostram
libertatem, & consequenter in executione sal-
vari homines, & reprobari seu damnari, absque
ullis meritis vel demeritis. Primum docuit locis
quæ referuntur Beccanus in summa Theologiæ cap.
16. & in hoc non damnatur Calvinus, nec ul-
lam promeretur censuram, sed sub lite ac di-
sputatione Theologorum versatur. Imò Bellar-
minus supra relatus asserit, quod sententia que
ponit prædestinationem ante præscientiam me-
ritorum, Non quorumvis doctorum opinio, sed H-
DES ECCLESIAE CATHOLICÆ, dici debet.

Secundum asseruit lib. 3. instit. c. 23. ubi hæc
scribit: Non dubitabo igitur cum Augustino simplici-
ter sateri, voluntatem Dei esse rerum necessitatem,
atque in necessario futurum quod ipse voluerit. Id-
em docuerat lib. 1. cap. 18. & lib. 2. cap. 25.
Ex quo ulterius super cap. 1. Epistolæ ad Roma-
nos, intulit Deum esse causam peccati, non so-
lum permittentem, sed etiam efficientem. Cer-
tamen est (inquit) non sinendo tantum & connivendo,
dum permittit homines prolabi, sed iudicio id ordi-
nata partem à propria conscientia, tum à diabolo in
dum prædici & alia agantur, ideo voce utitur Paulus,
quam minus violenter torquent, qui solè Dei permis-
sione in peccatum agnos putant. Idem docet lib. 2.
instit. cap. 18. & lib. 3. cap. 2. aliisque in locis,
quæ Tractatu præcedenti retulimus.

Igitur in his tribus Calvinus erravit, & ab Ec-
clesia damnatur ut hæreticus. Primum, quod do-
cuerit prædestinatos, & reprobos absque liber-
tate salvati & damnari. Secundo, quod dixerit
Deum esse autorem peccati, & necessitate mi-
seros mortales ad omnia flagitiorum genera
perpetranda. Tertio, eò quod asseruerit, salvati
& damnari homines in executione, absque ullis
meritis & demeritis. Nam licet hoc ultimum
expresse non dixerit, colligitur tamen per evi-

dentem consequentiam ex aliis quæ asseruit.

Cum enim absque libertate meritum vel deme-
ritum esse non possit, negans expresse libera-
tem, solumque involuntate mota à Deo sponta-
neitatem admittens, ex consequenti negavit
meritum & demeritum, ac proinde cogitur di-
cere homines in executione salvari & damnari
absque meritis, & prædestinationem nec ante-
cedenter merita supponere ut motiva divina
intentionis, nec illa consequenter inferre ut
motiva executionis: quod cum nos constanter
negemus, toto cælo à Calvinii errore distamus,
ut ingenuè fateatur Arriaga, loco supra citato,
ubi loquens de sententia Granado & Thomista-
rum, & acrem illam Herice censuram, merito
reprehendens, subdit: Ego ab his censuris abstinens,
opinor in alio longè diverso sensu ab Hæreticis fuisse
traditam, quatenus illi dicunt Deum cogere & impel-
lere ad peccatum. Ex quibus facile intelliges, He-
rice nec doctrinam Thomistarum, nec Calvinii
errorem intellexisse, sed temere ac inconsiderate
scripsisse, fugiendam esse doctrinam Thomistarum,
propter nimiam consonantiam cum Calvinii erroribus.

Certe majori attentione opus est, nec ita levi-
ter precipitandum iudicium, cum de Catholico-
rum sententiis agitur, ut hæreticorum errore
notentur, cum tam longè absint ab hæreticorum
sensu. Quomodo id Christianæ charitati, mode-
stiaque conveniat, fateor me ignorare, nec vi-
deo quâ fronte disputationes, quæ inter Catho-
licos & Religiosos viros, sine contentione, ut
Apostolus monet, sine amaritudine & felle, io-
lius indagandæ veritatis causâ tractandæ sunt,
ad tam amara verba, imò gravissimam contumeliam
reducantur. Sed hujus Authoris consuetudo
est, dum rationum pondere destituitur, ver-
borum aculeos in Thomistarum scholam infi-
gere, & contumeliarum spicula in eos vibrare,
cum sagittis argumentorum, ejus pharetra eva-
cuata est, atque Sepiarum more, arramentum
ante se vomere, ut piscatoris effugiat manum.
Nec mirum quod conetur Thomistis fidem eri-
pere, cum etiam Deo, qui, ut ait D. Joannes, cha-
ritas est, abstulerit charitatem: docuit enim amo-
rem Deo cum proprietate non competere:
quam sententiam ut singularem, & temerariam
communiter rejiciunt Theologi, & nos illam
Tractatu præcedenti confutavimus.

S. IV.

Solvuntur objectiones.

Objicies primò: D. Prosper in resp. ad 2. ob-
jectionem Gallorum ait: Quia Dei præscien-
tiam non latuit nec se fecit sine dubio talem nunquam
elegit. Et in responsionibus ad objectiones Vin-
cent. resp. 12. Quia, inquit, præsciti sunt Casari, non
sunt prædestinati. Idem habet Fulgentius lib. 1. ad
Monimum cap. 24. his verbis: Prædestinavit illos
ad supplicium, quos à se præscivit, voluntatis mala vi-
tio discessuros.

Respondeo in primo & secundo testimonio,
particulam quia, non sumi in sensu causali, sed il-
lativo, ex præscientia enim peccati nunquam re-
mittendi, ad reprobationem negativam bona est
illatio & consequentia, quamvis talis præscien-
tia non sit illius causa. Eodem modo explicat D.
Thomas quæst. 2. de verit. art. 14. verba Orige-
nis dicentis: Quia futurum est aliquid, ideo scitur
à Deo antequam fiat, & dicit, Hoc esse intelligen-
dum secundum causam consequentiam, non secundum
causam essendi: id est in sensu tantum illativo,

non

non causali. Quod si aliquis velit hanc particulam, *Quia*, in sensu causali usurpari, secundò poterit respondere. S. Prosperus in his locis loqui de præscientia peccati originalis, quam fuisse causam reprobationis negativæ ostendimus articulo sequenti. Quantum verò ad locum Fulgentij, nulla in eo est difficultas: ex ipso enim textu manifestum est, illum loqui de reprobatione, ut dicit voluntatem puniendi & infligendi penam, sub qua ratione demeritorum præscientiâ supponit, ut in secunda conclusione ostendimus.

53 Objicies secundò ex Tridentino sess. 6. cap. 11. & Augustino de natura & gratia cap. 26. *Deus sua gratiâ semel justificatos non deserit, nisi prius ab eis deseratur. At si esset in Deo efficax voluntas excludendi reprobos à gloria, ante illorum prævisâ demerita, prius Deus desereret hominem, quam desereretur ab illo: Ergo &c.*

54 Hoc argumentum petit explicationem illius dicti, *Deus neminem deserit, nisi prius deseratur.* Multi diversa dicunt, vera tamen intelligentia est de desertione per subtractionem gratiæ habitualis, per quam justificamur, quam semel datam Deus nulli subtrahit, vel denegat, nisi in penam præcedentis peccati. Possunt etiam, ut infra dicemus, hæc verba Concilij interpretari de gratia auxiliante sufficienti, quam Deus in executione non negat, nisi ob culpam præcedentem. Aliqui etiam hoc dictum extendunt ad denegationem gratiæ efficacis: quia licet culpa & denegatio gratiæ efficacis sint eodem instanti temporis, culpa tamen præcedit gratiæ denegationem, prioritate instantis à quo, seu naturæ, in genere causa materialis dispositivæ, sicut corruptio generationem, vel apertio fenestræ ingressum venti in aulam, ut alibi fusè expendimus. Unde Augustinus: *Diabolus suggerit, homo consentit, Deus deserit.*

55 Objicies tertio: In Deo est voluntas antecedens salvandi omnes homines: *Vult enim omnes homines salvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire*, ut dicitur 1. ad Tim. 2. At hæc voluntas superflua esset, & prorsus irritoria, si simul cum illa Deus vellet efficaciter aliquos à gloria excludere non prævisâ illorum demeritis. Imò hæc duæ voluntates videntur impossibiles: sunt enim de eodè objecto, nullâ circumstantiâ imutato: Ergo &c.

56 Confirmatur primò Magis opponitur voluntati inefficaci salvandi omnes homines, voluntas efficax negandi alicui salutem, quam simplex voluntas ac complacentia de negatione illius: At cum voluntate illa simplicis complacentiæ inefficaci de omnium salute, non stat simplex complacentiæ opposita de negatione salutis, ante hominum prævisâ demerita: Ergo minus poterit cum illa componi voluntas efficax aliquos à gloria excludendi, ante peccata illorum prævisâ.

57 Confirmatur ampliùs: Voluntas illa salvandi omnes homines est conditionata, dandi scilicet omnibus gloriam, si ipsi velint: At voluntas hoc modo conditionata, seu à consensu & determinatione liberi arbitrij ut à conditione dependens, itare non potest cum voluntate absoluta & efficaci denegandi gloriam ante prævisâ demerita: Ergo idem quòd prius.

58 Hoc argumentum cui potissimum confidunt Adversarij, manifestam patitur instantiam in denegatione gratiæ cõgruæ, vel efficacis, ut supra annotavimus. Deus enim homini dans auxilium sufficiens ad aliquem actum, simplici complacentiâ & voluntate antecedenti illi desiderat

A gratiam congruam, vel de se efficacem: & tamen ante ullam culpam prævisâ, vult efficaciter illam denegare, cum primæ gratiæ negatio, seu prima peccati permissio, pena præcedens peccati non sit, sed ex simplici Dei voluntate procedat. Sicut ergo voluntas illa antecedens de gratiâ efficaci vel congrua omnibus concedenda, in sententia Adversariorum, est vera & sincera, nec opponitur cum alia voluntate absoluta, gratiam congruam & efficacem pluribus denegandi ante prævisâ peccata. Ita & voluntas antecedens quæ Deus omnibus salutem desiderat, erit vera & sincera, & componibilis cum voluntate efficaci excludendi reprobos à regno celorum, ante prævisâ illorum demerita. Unde ad argumentum, nego Minorem. Sicut enim voluntas projicere merces in mare, tempore suboritur, ad vitam salvandam, non simulatoriè, sed verè illas vult servare, voluntate tamen inefficaci, & simplicis complacentiæ. Ita Deus occasione defectibilitatis naturæ, & ut magis ostendat attributa sua, volens efficaciter aliquos excludere à gloria, non simulatoriè, sed verè omnibus salutem exoptat; desiderio tamen inefficaci, & simplici complacentiâ, cadente super illorum salutem, secundum se consideratam, & ut prævisâ à circumstantiis. Unde falsum est quòd additur, illas scilicet voluntates esse de eodem objecto, nullâ circumstantiâ variato. Prima enim est de salute hominis secundum se, altera verò attendit in homine defectibilitate naturæ, & in denegatione gloriæ majorem conducentiam ad ostensionem gloriæ Dei, seu attributorum ejus, aliæque circumstantias, sub quibus per voluntatem simplicem non attingitur. Unde

* Ad primam confirmationem, nego Majorem, nam voluntas antecedens salvandi omnes homines, & simplex complacentia de negatione salutis, tendunt ad gloriam secundum eandem rationem, & sub iisdem circumstantiis, ideoque opponuntur: secus autem voluntas efficax negandi salutem alicuius, & voluntas antecedens de salute omnium, quæ attingunt gloriam & ejus negationem, sub diversitate jam explicata. Sicut in projiciente merces in mare, non potest cum voluntate antecedenti illas projicendi componi, bene tamen voluntas consequens quia illæ sunt de objecto eodè, sub eadè ratione, secus autem voluntas consequens & antecedens.

Ad secundam nego etiam Majorem: cum enim homines non possint velle salutem, nisi Deus velit eos velle, & nisi in eis operetur ipsum velle, ut docet Apostolus ad Philip. 2. & Augustinus in Solil. cap. 24. ubi ait: *Velle quod bonum non possum, nisi tu velis*, implicat quòd in Deo decretum aut volitio salvandi homines, dependens tanquam à conditione, à consensu & volitione hominum, illamque ab humana voluntate expectans: ut Tractatu præcedenti disp. 4. fusè ostendimus. Et manifestè patet in parvulis in baptismo decedentibus, cum enim illi non habeant usum rationis & liberi arbitrij, voluntas antecedens salvandi omnes homines, quæ non solum ad adultos, sed etiam ad parvulos se extendit, non potest dici conditionata, si ipsi velint, & ab ipsorum consensu & volitione, tanquam à conditione pendere. Quo argumento utitur Augustinus in Enchirid. cap. 27. ubi sic ait: *Multi salvati non sunt, non quia ipsi nolint, sed quia Deus non vult, quod absque ulla controversia manifestè*

E. Denique manifestè patet in parvulis in baptismo decedentibus, cum enim illi non habeant usum rationis & liberi arbitrij, voluntas antecedens salvandi omnes homines, quæ non solum ad adultos, sed etiam ad parvulos se extendit, non potest dici conditionata, si ipsi velint, & ab ipsorum consensu & volitione, tanquam à conditione pendere. Quo argumento utitur Augustinus in Enchirid. cap. 27. ubi sic ait: *Multi salvati non sunt, non quia ipsi nolint, sed quia Deus non vult, quod absque ulla controversia manifestè*

in parvulis. Et libro 4. contra Julianum cap. 8. A
Sic contra illum arguit: Sed ponis Apostolicum re-
sponsum, & ab eo dicit pulsantibus aperiri, qui om-
nes homines vult salvos fieri, & in agnitionem verita-
tis venire, quia ipsi nolunt petere, cum Deus velit dare:
ita venire, quia ipsi nolunt petere, cum Deus velit ostendere: nolunt pul-
santibus querere, cum Deus velit aperire. Sed hunc sensum vestrum
sare, cum Deus velit aperire. Sed hunc sensum vestrum
infantes illi ipsa sua taciturnitate convincunt, qui nec
volunt, nec querunt, nec pulsant, imò etiam cum bap-
tizantur, reclamant, respuunt, relinquantur; & acci-
piunt tamen, & inveniunt, & aperitur eis, & intrant
in regnum Dei, ubi sit eis æternitatis salus, & agnitio
veritatis, longe pluribus infantibus in istam gratiam
non adaptatis ad eos, qui vult omnes homines salvos fie-
ri, & in agnitionem veritatis venire. Quibus dicere
non potest, voluit & noluisse, quia si voluisset, quis eo-
rum qui nondum habent voluntatis sue arbitrium,
voluntati ejus omnipotentissime resistisset? Et infra:
Si Deus vult omnes homines salvos fieri, & ad agni-
tionem veritatis venire, sed ided non veniunt, quia ipsi
nolunt: cur tamen parvulorum qui non percepto
baptizantur moriuntur, non veniunt in regnum Dei,
ubi certa est agnitio veritatis? Nunquid aut homines
non sent, ut non pertineat ad id quod dictum est om-
nia homines? Aut aliquis poterit dicere, Deus quidem
vult, sed ipsi nolunt, qui nondum velle seu nolle ista no-
verunt, quando nec ipse parvuli baptizantur, atque
moriuntur, & per illam gratiam ad agnitionem ve-
ritatis, quæ in regno Dei est, certissimam veniunt, ideo
veniunt, quia ipsi renovari Christi baptizantur volue-
rant? Cui ergo nec illi propterea non baptizantur,
quianoluerunt; nec isti propterea baptizantur, quia
volunt, cur Deus qui vult omnes homines salvos fieri,
& in agnitionem veritatis venire, tam multos in re-
gnum suum, ubi est certa veritatis agnitio, qui nullo ei
resistunt voluntatis arbitrio patitur non venire?

Voluntas ergo Dei antecedens, quæ vult om-
nes homines salvos, solum potest dici condi-
tionata virtualiter, quia virtualiter in voluit has
conditiones: vellem omnibus gloriam, nisi natu-
ræ defectibilitas obstaret, suaviter guber-
nanda; & nisi ad majus bonum universi, &
meorum attributorum majori manifestationi,
eandem denegare aliquibus, esset conveniens.
Ita colligitur ex S. Thoma in 1. dist. 46. quest. 1.
art. 1. ad 2. ubi ait: *Voluntas antecedens potest dici
conditionata, nec tamen est imperfectio ex parte vo-
luntatis divine, sed ex parte voliti, quod non accipitur
cum omnibus circumstantiis qua exiguntur ad rectum
ordinem in salutem. Quibus verbis aperte docet,
voluntatem antecedentem non dici conditio-
natam, eò quod dependeat tanquam à conditio-
ne, à consensu seu determinatione liberi arbi-
trij, ut docent Adversarij, sed ex eo quod attingit
suum objectum, scilicet salutem hominum,
ut præcisam à circumstantiis particularibus, de-
fectibilitatis scilicet naturæ humanæ, manife-
stationis suorum attributorum &c. Et quia il-
lam vellet, nisi tales considerationes obstarent.*

Dices, Ex hac doctrina & solutione, sequi,
Deum non solum non voluisse omnibus homi-
nibus gloriam efficaciter, sed nec illam omni-
bus velle potuisse: Sed hoc est absurdum: Ergo
&c. Sequela probatur: Bonum particulare, cum
detrimento boni universalis, non est appetibile
à Deo, cum ut sic induat rationem mali: Sed
juxta doctrinam traditam, si omnes homines
salvarentur, impediretur bonum universale,
major scilicet perfectio universi, & major divi-
norum attributorum manifestatio: Ergo si hæc
doctrina sit vera, sequitur quod non solum non

voluit Deus omnibus hominibus efficaciter
gloriam, sed quod nec etiam eam velle potuit.

Sic arguit quidam Modernus adversus no-
strum Alvarem, ineffaciter tamen. Nemo enim
negare potest, plura in universo accidere
in detrimentum particularium, propter bonum
commune universi, & ostensionem attributo-
rum Dei, quæ de potentia absoluta potuerunt
non evenire, id Deo efficaciter volente & dis-
ponente: ut rerum corruptibilium corruptio-
nes, monstra, & alia quæ sunt particularia ma-
la, ad pulchritudinem universi conducentia:
Ergo ex eo quod in electione efficaci aliquo-
rum ad gloriam, & aliorum exclusionem, magis
bonum universi resplendat, & elucescant
magis divina attributa quam si omnes, salva-
rentur, non licet colligere, non potuisse Deum,
de potentia absoluta, omnes salvare, sed solum
infertur, id fuisse convenientius suavitati divi-
næ providentiæ, & sapienti modo operandi:
Deus autem non tenetur id quod melius est ef-
ficere, & majori bono universi consulere, licet
nunquam possit male operari; quia bonum par-
ticulare, cum detrimento boni universalis, non
est malum morale, nisi solum respectu illius, qui
aliquâ lege tenetur ad consulendum bono uni-
versi.

Objicies quarto: In prædestinatis & repro-
bandis hominibus & Angelis debemus Deo
concedere connaturaliorem modum operandi,
nisi oppositum nobis ex revelatione constiterit:
Sed modus connaturalior operandi in repro-
bandis hominibus & Angelis est, ut Deus ne-
minem velit efficaciter à gloria excludere ante
prævisionem demeritorum, & aliunde opposi-
tum in Scriptura revelatum non est: Ergo in
Deo debemus admittere reprobationem suppo-
nentem præscientiam demeritorum, & ab illa
tanquam à causa motiva dependentem.

Respondeo concessa Majori, negando Mi-
norem. Nam, ut supra arguebamus, licet in præ-
parando media consecutiva finis, connaturalius
proceditur, incipiendo ab intentione finis,
quam ab electione mediorum; ita in præparan-
do media defectiva à fine connaturalior modus
operandi, est incipere à voluntate defectus à
fine, quam à voluntate mediorum conducen-
tium ad deficiendum à fine.

Objicies quintò cum Herice, loco supra cita-
to, Deus nullum adultum decrevit à felicitate
æterna rejicere, nisi simul etiam statuerit illum
æternis cruciatibus mancipare: Ergo si voluit
illum à gloria excludere ante prævisa demeri-
ta, etiam decrevit ante illorum prævisionem,
eum damnare, & supplicij æterni addicere.
Unde præfatus auctor contendit duas conclusio-
nes supra à nobis positas, quas etiam statuit Alva-
rez disp. 60. de auxiliis, esse inter se pugnantes,
& contradictionem involvere.

Sed facile responderetur, distinguendo Ante-
cedens. Quin simul etiam statuerit &c. Si ly simul
designet simultatem durationis, vel instantis in
quo, concedo Antecedens. Si ly simul excludat
prioritatem naturæ & instantis à quo, nego An-
tecedens, & Consequentiam. Itaque in negotio
reprobationis, ut infra latius exponemus, duo
signa seu instantia rationis vel naturæ distingu-
enda sunt, in quorum primo Deus ante prævisio-
nem culpæ saltem actualis (de originali enim di-
cemus articulo sequenti) vult aliquibus dene-
gare gloriam, ut beneficium indebitum, & per-
mittere

mittere quod incidant in culpam, & in ea finaliter perseverent: tum ob fines occultos suæ providentiæ: tum etiam ad ostendendum supremum & absolutum dominium quod habet in dona supernaturalia gratiæ & gloriæ. Quæ permissione supposita, in illa tanquam in medio certo & infallibili videt futura peccata reprobatorum, & decernit ea punire poenâ æternâ damni & sensûs: in quo nulla repugnantia vel contradictionis umbra apparet, ut imaginatur Herice.

67 Dices: Saltem crudelitatem sapit aliquem excludere è regno cœlesti, sine aliqua culpa præsupposita; cum talis exclusio sit maximum malum quod homini inferri potest: Ergo hoc non debet Deo attribui: dicitur enim Sapientiæ 1. *Sentite de Domino in bonitate.*

Respondeo primò, hoc argumentum & similia facile solvi, juxta dicenda articulo sequenti, ubi ostendemus probationem negativam, seu voluntatem excludendi reprobos à gloria, supponere culpam originalem prævisam, & ab illa ut à causa motiva dependere. Sed abstrahendo pro nunc ab hac sententia,

Respondeo secundò, negando absolute Antecedens: non enim dedecet divinam bonitatem, nec præ se fert aliquam crudelitatis notam, alicui non velle conferre beneficium indebitum: ut patet in Rege, denegante alicui Episcopatum, vel aliam dignitatem ei non debitam. Quod ut fiat evidentiùs, hoc argumentum, cui potissimum confidunt Adversarij, in illos retorqueo. Illi enim existimant denegationem primæ gratiæ congruæ, seu primam peccati permissionem, esse omnino gratuitam, & in solum divinam voluntatis beneplacitum referendam, cum illa nullam culpam præcedentem supponat; & tamen talis carentia gratiæ congruæ, talisque permissio peccandi, ex maximum malum, & majus quavis poenâ præsertim si peccatum nunquam sit remittendum, ut contingit in malis Angelis. Si ergo nihil est ibi crudelitatis, nihil iniustitiæ, nihil contra divinam bonitatem, & viscera divinæ misericordiæ: similiter etiam in illa prima exclusione, seu non electione ad gloriam, ut beneficium indebitum, nulla est iniustitiæ, aut crudelitatis nota: purificantur enim permissio peccati nunquam remittendi, & exclusio à gloria, & ex prima, secundâ infallibiliter sequitur. Ergo in omni sententia, querela illa diluenda est, nec cessare potest, nisi considerando quòd ad Deum ut supremum Dominum, & universalem Providorem pertinet de omnibus disponere, & unicuique dare locum suum, nec indifferenter omnes ad gratiam & gloriam efficaciter eligere, sed permittere quòd aliqui ab illa deficiant, ut suæ justitiæ detur locus, & magis splendescat magnitudo suæ misericordiæ circa electos, & pulchritudo universi magis reluceat, ut egregiè explicat D. Thomas hic art. 5. ad 3. ubi legendus est.

68 Opponunt ultimò Adversarij quædam inconvenientia, quæ dicunt sequi ex nostra sententia. Ex illa enim, inquirunt, sequitur primò, Deum æquali curâ hominum perditionem inquirere ac desiderat & querit illorum salutem: Consequens est absurdum, ut patet: Ergo &c. Probatur sequela: Sicut enim Deus ex intentione gloriæ, media procurat electis, nempe vocatione & gratias efficaces, ut disp. 3. ostendimus, ita ex intentione exclusionis à gloria, media reprobis procurat,

A scilicet peccatorum permissiones: Ergo æquali curâ perditionem istorum, ac salutem illorum desiderat.

Sequitur secundò, tolli à reprobis & electis illi licitudinem ad bene operandum: unusquisque enim poterit apud se ita discurre: & ratioinari. Si antecedenter ad prævisionem operum suum ad gloriam electus, vel ab ea exclusus, cum tale decretum sit efficax, & non possit frustrari, quid quid postea faciam, infallibiliter gloriam consequar, si sim electus; vel ab ea decidam, si electus non sim. Unde tertio addit Lessius de prædest. sect. 2. num. 27. ex hac sententia homines in quandâ veluti desperationem suæ salutis adducit.

B Ad primum nego sequela Majoris: ad cuius probationem dicatur esse manifestum discrimen inter prædestinationem & reprobationem, consistens in eo quòd merita & omnia quibus prædestinatus consequitur gloriam, sunt positivè causata à Deo, & speciali affectu illi volita: demerita autem quibus reprobustendit in perditionem, à Deo positivè procurata, volita, aut causata non sunt, sed tantum permilla; & idè non eodem modo Deus se habet in ordine ad prædestinationem, ac in ordine ad perditionem & reprobationem.

C Ad secundum inconveniens quòd Semipelagiani adversus doctrinam Augustini opponebant, ut constat ex Epistolis Prosperi & Hilarii, similiter negandum est illud sequi ex nostra sententia. Nam licet voluntas intentiva gloriæ, aut exclusionis ab illa, sit purè gratuita, nec merita aut demerita ut motiva supponat: decretum tamen executivum illa supponit, & ab illis ut à causa motiva dependet, ut suprâ declaravimus.

D Ad tertium quòd opponit Lessius, & quòd etiam Semipelagiani Augustino objiciebant, respondet ipsemet S. Doctor de prædest. Sancti cap. 11. his verbis: Sanè cum Apostolus dicat, *ideo ex fide, ut secundum gratiam firma sit promissio: mirum homines infirmitati suæ se male committere, quam firmitati promissionis Dei. Sed incerta est nobis inquit de me ipso voluntas Dei: quid ergo? Tua ne tibi voluntas de te ipso certa est, nec times? Cum igitur aut incerta sit, cur non homo firmiter quàm infirmiter se dem suam, spem, charitatemque committit? Et de dono per se, cap. 6. Tutoris igitur vivimus, si ratione Deo damus, non autem nos illi ex parte & nobis ex parte committimus. Et rursus cap. 22. An tremendum est ne tunc de se homo desperet, quando spes ejus pendenda demonstratur in Deo: non autem desperat, si eum in seipso superbissimus & infelicitissimus poneret. Firmitas ergo & certitudo spei nostræ, in Deo ipso, & in virtute gratiæ, & non in nobis, ac in virtutibus liberi arbitrii fundari debet: juxta illud Jerem. 17. *Maledictus homo qui confidit in homine, & ponit carnem brachium suum, & à Domino recedit cor ejus.**

Unde Apostolus ad Hebræos 6. merito comparat spem anchoræ navis, dicens: *Quam velut anchoram habemus animæ tuæ ac firmam. Sicut enim anchora, dum per aquam descendit, non firmat navim, quoniam aqua elementum est liquidum & instabile; ac dum terræ adhæret, firmat navim retinet. Sic spes nostra, dum humanæ industria & viribus liberi arbitrii adhæret, non potest non semper nutare & fluctuare, sed cum Dei omnipotentia, & infinita divinæ voluntatis efficaciâ nititur, firmissima & tutissima permanet, nec hujus mundi turbines ac procellas timet. Unde Ecclesia in quadam collecta sic Deum exorat: *Familiam tuam qua sumus Domine**

certissima pietate custodi, ut qua IN SOLA SPE A
GRATIE CAELESTIS INNITUR, sua
semper protectione gubernetur.

Viginti quinque alia inconvenientia apponit
Catharinus contra eandem gratuita predesti-
nationis & reprobationis doctrinam. Sed ista vi-
ginti quinque objectiones (inquit Pererius)
non sumenovz, nec recens inventa à Catharino,
vel alio hujus temporis. Sed ista ipsa olim, vi-
viente etiam Augustino, à Massiliensibus, aliis
que Gallie Episcopis, adversus ipsum objecta
sunt. Et tamen non moverunt Augustinum, quo-
minus sententiam suam constanter tueretur, &
peffeveranter teneret usque ad mortem; neque
scandala, si quæ ob id oriebantur, & nonnullis
accidebant curanda esse putavit, judicans esse
passiva, ut que ex incertia veritatis, & imperitia
Scripturarum nascerentur. Beatus quoque Tho-
mas non minori pietate ac religione, quam in-
genio & doctrinâ prædictus, istiusmodi objectio-
nes, atque offensionibus, & scandalis, nihil
perturbatus aut motus est, nec ab Augustini
sententia abduci potuit. Quin etiam ipsemet A-
postolus, qui tam religiose curabat & cavebat,
ne cui scandalum daret, ut affirmaret se nun-
quam carnes manducaturum, si ob id quisquam
scandalizandus esset: hanc tamen do-
ctrinam predestinationis & reprobationis ho-
minum, licet videret offensionis & scandalo fore
multis veritatis & Scripturæ ignavis; eam tamen
& aperte, & affirmatè, & enucleatè tradere vo-
luit, nec dubitavit illas sententias scriptas in hac
Epistola relinquere: *Miserebor cui miserebor. Non
est volentis, neque currentis, sed miserentis Dei. Cuius
vult miserebor, & quem vult indurat. An non habet
potestatem sequis lutu ex eadem massa facere aliud
quidem vas in honorem, aliud in contumeliam?*

Concludamus ergo hunc articulum cum
Magistro sententiarum, libro 1. sent. dist. 41.
cap. 4. *Elegit ergo eos quos voluit, gratuitè miseri-
cordiâ, non quia fideles futuri erant, sed ut fideles ef-
ferret, et quæ gratiam dedit, non quia fideles erant, sed
ut fierent. Ita etiam reprobovit quos voluit, non
propter futura merita que prævideret, veritate tamen
realissimâ, & anstru sensibus remotâ.*

ARTICULUS III.

An peccatum originale sit causa repro-
bationis?

Stendimus articulo præcedenti, demerita
personalia, seu peccata actualia, non fuisse
motivum reprobationis negativæ, seu volonta-
riæ divinæ efficacis excludendi reprobos à glo-
ria, nunc breviter discutendum est, an saltem
originalis culpa fuerit causa motiva illius?

Partem negativam tenent plures ex nostris:
affirmativa tamen videtur probabilior, & do-
ctrinæ D. Augustini & S. Thomæ conformior,
eampque docent plures docti Thomistæ, inter
quos est P. Thomas de Lemos, vir eximie eru-
ditionis & sapientia, & in Augustini doctrinâ
insigniter versatus, qui olim contra Gregorium
de Valentia, & Ferdinandum de Valsidia, in
Congregatione de auxiliis, feliciter disputavit,
& ingeni sui monumenta Sole ipso claraiora re-
liquit, nimirum Tractatum de auxiliis manu-
scriptum, in tres tomos divisum, in quò hanc
sententiam disertè tradit, & variis utriusque S.
Tom. II.

Doctores, Augustini & Thomæ, testimoniis illu-
strat. Hanc etiam se 1. p. quæst. 23. docuisse ait
Cypullus in Tract. de Incarn. quæst. 1. art. 3. du-
bio 1. §. 10. Illi quoque ut probabiliori adhæret
illustrius Dominus Godoy, Episcopus Oxon-
ienfis, in manuscriptis Tractatibus de reprobatione.
Horum inharens vestigiis, illam pariter
ut probabiliozem sequar, præcipue propter illu-
strata & expressa D. Augustini & S. Thomæ testi-
monia: *Ab his enim duabus columnis (ut de Augu-
stino & Ambrosio ait Bernardus) crede mihi, dis-
ficile avellor, cum his me aut errare aut sapore fateor.*

§. I.

Mens Augustini aperitur.

Dico primò, juxta Augustini doctrinam, pri-
ma causa reprobationis hominum fuit ori-
ginale peccatum.

Probatum primò ex Augustino de dono per-
sever. cap. 8. ubi ait: *Qui liberatur à massa perditionis,
gratiam diligit; qui verò non liberatur, debitum
agnoscat: nimirum suæ perditionis. Et Epist. 105.
Querimus meritum obdurationis, & invenimus. Me-
rito namque peccati, universa massa damnata est, nec
obdurat Deus impertiendo malitiam, sed non imper-
tendo misericordiam. Querimus autem meritum mi-
sericordie, nec invenimus.*

Secundò, Augustinus, & alii SS. Patres, nomi-
ne dilectionis & odii Dei, predestinationem &
reprobationem intelligunt: juxta illud Apосто-
li, *Iacob dilexi, Esau autem odio habui.* Sed juxta
eundem Augustinum, causa odii Dei erga Esau,
& consequenter erga omnes reprobos, qui per
illum designantur, fuit originale peccatum:
Ergo ex Augustino originalis culpa fuit causa
motiva reprobationis. Major patet, Minor pro-
batur ex eodem Augustino, libro 1. ad Simplic.
quæst. 2. ubi explicans locum illum Apосто-
li, *Iacob dilexi, Esau autem odio habui, ait: Deum odio ha-
bere, non Esau hominem, sed Esau peccatorem. Et ad-
dit, Cur ergo Iacob dilexit, nunquid peccator non
erat? Sed dilexit in eo non culpam quam debebat, sed
gratiam quam donabat. Et Epist. 105. Quis oderat
in Esau antequam secisset aliquid mali, nisi originale
peccatum?*

Tertiò, Idem S. Doctor variis in locis asserit
Deum derelinquere reprobos in massa perdi-
tionis, & non liberare eos (quod est eos repro-
bare, & à gloria excludere) propter peccatum
originale. Celebris est locus in Enchir. cap. 98.
ubi loquens de Jacob & Esau, qui omnium ele-
ctorum & reproborum fuisse typus & figura, sic
ait: *Ambo itaque gemini, naturâ filij ire nascobantur,
nullis quidem operibus propriis, sed originaliter ex
Adam vinculo damnationis obstricti: sed qui dixit mi-
serebor cui misertus ero, & misericordiam prestabo
cui misericors fuero, Iacob dilexit per misericordiam
gratuitam. Esau autem odio habuit per iudicium de-
bitum. Et libro 2. ad Bonifacium cap. 7. hæc scri-
bit: Vocato datur gratuitum bonum, cuius boni
est vocatio ipsa principium: non vocato redditur ma-
lum, quia omnes rei sunt, ex eo quòd per unum homi-
nem peccatum intravit in mundum. Et paulò post.
Vbi autem dicitur: Ergo cui vult miserebor, & quem
vult obdurat, qui facit aliud vas in honorem, aliud in
contumeliam: bonum quidem in merito & gratis da-
tur, quia ex eadem massa est cui datur: malum verò
merito & debitum redditur, quia in massa perditionis,
malum malo non male redditur.*

Quarto, Voluntas reprobandi, ex eodem Au-
gustino,